МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Організація курортно рекреаційного засобу розміщення екоготелю»

Здобувача вищої освіти І рівня, IV курсу, групи МБГ-21-1,
Спеціальність 073 Менеджмент ,
Освітня програма «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»

_____ Богдана Владислава Віталійовича
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник програми Гусятинський Микола Володимирович
к.т.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту та публічного управління
_____ (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові, наук. ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної програми Мартинович Наталія Олександрівна
к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління
_____ (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові, наук. ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту рішенням кафедри менеджменту та публічного управління
протокол від «3» червня 2025 №21

Завідувач кафедри Гусятинський Микола Володимирович
к.т.н., доцент
_____ (підпис)

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 5 30.05.2025 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____ 02.06.2025 _____
(до захисту/ на допрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 80/В/4 (вісімдесят) 12.06.2025 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії _____ Т.О. Гончарова
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ М.В. Гуляницький
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Н.О. Мартинович
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ І.І. Канцур
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		Т.О. Гончарова М.В. Гуслянський Ж.О. Мартинович І.Т. Канцур А.О. Богатов
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	20		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	40		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	80		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
80	B	4(добре)	12.06.2025	Т.О. Гончарова М.В. Гуслянський Ж.О. Мартинович І.Т. Канцур А.О. Богатов

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	Б	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації

Кафедра менеджменту та публічного управління
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітня програма «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу»

Затверджую
Завідувач кафедри менеджменту та публічного управління
_____М. В. Гусятинський
«10» грудня 2024 р.

Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти
Богдану Владиславу Віталійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Організація курортно-рекреаційного засобу розміщення (екоготелю).

Затверджена наказом ректора від 19.11.2024 р. Наказ № 1878

2. Строк здачі закінченої роботи 02.06.2025р.

3. Цільова установка формування практичної моделі екоготелю для курортно-рекреаційного засобу розміщення на прикладі української садиби з урахуванням принципів сталого туризму та екологічної сертифікації.

Мета роботи запропонування сучасної модель організації екоготелю, спираючись на реальний досвід українського підприємства.

Об'єктом дослідження є процес організації роботи курортно-рекреаційного засобу розміщення.

Предметом дослідження є екологічні аспекти, що впливають на розміщення готелю.

Базою дослідження є наукові праці, закони, стандарти екологічної сертифікації (ISO 14001, Green Key), а також звіти й документи садиби, де проходила практика.

4. Вихідні дані до роботи
- Законодавча база України у сфері туризму та охорони навколишнього середовища.
- Міжнародні стандарти екологічної сертифікації.
- Анкетування клієнтів садиби.
- Документація діяльності садиби «Градний узвіз».
- Практичний досвід проходження стажування.

5. Перелік графічного матеріалу

Таблиця 1.1. Переваги екоготелів у порівнянні з традиційними закладами, 1.2. Найпопулярніші екоготелі в Україні та їхні особливості, 1.3. Порівняльна таблиця сертифікатів для екоготелів, 1.4. Порівняльна характеристика тенденцій розвитку екоготелів, 2.1. Оцінка рівня готельного сервісу, 2.2. Оцінка рівня готельного сервісу у садибі «Градний узвіз», 2.3. SWOT-матриця садиби «Градний узвіз», 2.4. TOWS-аналіз садиби «Градний узвіз», 2.5. Пріоритизація напрямів удосконалення садиби «Градний узвіз, 2.6. Бенчмаркінг: приклади реалізації удосконалень у відомих екоготелях, 2.7. Прогноз ефекту від впровадження удосконалень у садибі «Градний узвіз», 3.1. Пропонована структура моделі екоготелю (на прикладі садиби), 3.2. Порівняння концепції екоготелю з класичним готелем, 3.3. Приблизна оцінка ефекту від впровадження екотехнологій у садибі «Градний узвіз», 3.4. Можливі сертифікати для садиби, 3.5. План підготовки (для Green Key), 3.6. Сезонна стратегія маркетингу для екоготелю «Градний узвіз», 3.7. Модель програми «Приведи друга – поділись теплом», рисунок 3.1. Візуальна схема концепції екоготелю, додаток А Екстер'єр садиби, Б Номерний фонд, В Приклади інтер'єру номерів, Г Облаштування зон відпочинку та краєвиди, Е Пам'ятка для гостей садиби «Градний узвіз», Є Чек-лист «Готовність садиби до сертифікації Green Key», Ж Сценарій тематичного еко-воркшопу для гостей, З Міні-словник екологічних термінів для гостей,

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади функціонування екоготелів у системі курортно-рекреаційн розміщення:
1.1. Курортно-рекреаційні засоби розміщення: сутність, класифікація, роль у туризмі;
1.2. Особливості та переваги екоготелів у сучасному готельному господарстві;
1.3. Екологічні стандарти, сертифікація та світові тренди розвитку екоготелів.
РОЗДІЛ 2. Аналіз діяльності садиби «Градний узвіз» як об'єкта курортно-рекреаційного розміщен
2.1. Загальна характеристика садиби «Градний узвіз» та оцінка рівня готельного сервісу.
2.2. Аналіз екологічних підходів у діяльності садиби: практика і перспективи.
2.3. SWOT-аналіз садиби «Градний узвіз» та виявлення напрямів удосконалення.
РОЗДІЛ 3. Напрями вдосконалення організації екоготелю:
3.1. Розробка концепції функціонування екоготелю з урахуванням кращих практик.
3.2. Запропоновані екотехнології та заходи щодо підвищення екологічності готелю.
3.3. Маркетингові інструменти популяризації екоготелю та оцінка ефективності рішень.

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	01.10.2024	01.10.2024
2.	Підготовка першого розділу роботи та подання його керівнику	03.03.2025	02.03.2025
3.	Підготовка другого розділу роботи та подання його керівнику	16.05.2025	16.05.2025
4.	Підготовка третього розділу роботи та подання його керівнику	21.05.2025	19.05.2025
5.	Підготовка вступу та формування висновків, списку літературних джерел. Оформлення роботи згідно вимог ДПУ та подання її керівнику	23.05.2025	24.05.2025
6.	Доопрацювання робити з урахуванням зауважень керівника	26.05.2025	26.05.2025
7.	Отримання відгуку керівника	27.05.2025	27.05.2025
8.	Отримання зовнішньої рецензії	28.05.2025	28.05.2025
9.	Перевірка роботи на унікальність	29.05.2025	01.06.2025
10.	Попередній захист роботи	02.06.2025	02.06.2025
11.	Допуск кваліфікаційної роботи до захисту зав.каф.	до 02.06.2024	
12.	Захист роботи	12.06.2024	

8. Дата видачі завдання «10» грудня 2024 р.

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи _____ Гуслистинський М.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми _____ Мартинович Н. О.
(підпис) (прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ Богдан В.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: організація курортно рекреаційного засобу розміщення екоготелю.

Мета роботи полягає у запропонуванні сучасної модель організації екоготелю, спираючись на реальний досвід українського підприємства.

Завданнями роботи є:

1) розібратися, як працюють екоготелі у світі та чим вони особливі;
2) оцінити, що вже впроваджено в садибі «Градний узвіз», а що ще потребує покращення;
3) провести SWOT-аналіз роботи садиби;
4) розробити практичні рекомендації щодо екологізації її діяльності;
5) запропонувати власну модель екоготелю, адаптовану до українських умов.

Предметом дослідження екологічні аспекти, що впливають на розміщення готелю.

Об'єктом дослідження є процес організації роботи курортно-рекреаційного засобу розміщення.

Базою дослідження виступають наукові праці, закони, стандарти екологічної сертифікації (ISO 14001, Green Key), а також звіти й документи садиби, де проходила практика.

За результатами дослідження сформульовані За результатами дослідження сформульовані рекомендації щодо впровадження екологічних технологій у діяльність малих готельних підприємств, зокрема для трансформації садиби «Градний Узвіз» у повноцінний екоготель.

Одержані результати можуть бути використані у подальшому розвитку екоготелів в Україні.

Кваліфікаційна робота містить _69_ сторінок, _22_ таблиці, _5_ рисунків, список використаних джерел з _40_ найменування, додатки.

Ключові слова: екотуризм, екоготель, сталий розвиток, екологічна сертифікація, «зелена» гостинність, курортно-рекреаційний засіб розміщення, садиба, внутрішній туризм, екотехнології, маркетинг у туризмі.

Рік виконання кваліфікаційної роботи 2024-2025.

Рік захисту роботи 2025.

ABSTRACT

Thesis topic: Organization of a resort and recreational eco-hotel accommodation facility.

The aim of the thesis is to propose a modern model for organizing an eco-hotel based on the real experience of a Ukrainian enterprise.

The *objectives* of the thesis are:

1) to understand how eco-hotels work around the world and what makes them special;

2) to evaluate what has already been implemented at the Gradny Uzviz estate and what still needs improvement;

3) to conduct a SWOT analysis of the estate's operations;

4) to develop practical recommendations for greening its activities;

5) to propose our own eco-hotel model adapted to Ukrainian conditions.

The *subject* of the study is the environmental aspects that affect the location of the hotel.

The *object* of the study is the process of organizing the work of a resort and recreational accommodation facility.

The study is based on scientific works, laws, environmental certification standards (ISO 14001, Green Key), as well as reports and documents of the farmstead where the internship took place.

Based on the results of the study, recommendations were formulated for the implementation of environmental technologies in the activities of small hotel enterprises,

in particular for the transformation of the Gradny Uzviz estate into a full-fledged eco-hotel.

The results obtained can be used in the further development of eco-hotels in Ukraine.

The thesis contains 69 pages, 22 tables, 5 figures, a list of 40 references, and appendices.

Keywords: ecotourism, eco-hotel, sustainable development, environmental certification, “green” hospitality, resort and recreational accommodation, farmstead, domestic tourism, eco-technologies, marketing in tourism.

Year of qualification work completion: 2024-2025.

Year of thesis defense: 2025.

ЗМІСТ

Вступ……7
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади функціонування екоготелів у системі курортно-рекреаційного розміщення……..9
1.1. Курортно-рекреаційні засоби розміщення: сутність, класифікація, роль у туризмі……..9
1.2. Особливості та переваги екоготелів у сучасному готельному господарстві..12
1.3. Екологічні стандарти, сертифікація та світові тренди розвитку екоготелів...14
РОЗДІЛ 2. Аналіз діяльності садиби «Градний узвіз» як об'єкта курортно-рекреаційного розміщення……22
2.1. Загальна характеристика садиби «Градний узвіз» та оцінка рівня готельного сервісу……22
2.2. Аналіз екологічних підходів у діяльності садиби: практика і перспективи...27
2.3. SWOT-аналіз садиби «Градний узвіз» та виявлення напрямів удосконалення……29
РОЗДІЛ 3. Напрями вдосконалення організації екоготелю……37
3.1. Розробка концепції функціонування екоготелю з урахуванням кращих практик……37
3.2. Запропоновані екотехнології та заходи щодо підвищення екологічності готелю……41
3.3. Маркетингові інструменти популяризації екоготелю та оцінка ефективності рішень……49
Висновки……57
Список використаних джерел……...59

ВСТУП

У світі дедалі частіше говорять про відповідальне ставлення до природи — і це стосується не лише промисловості чи транспорту, а й туризму. Люди хочуть подорожувати, але не завдавати шкоди довкіллю. Так з'являється попит на новий формат відпочинку — екоготелі, які поєднують комфорт із турботою про навколишнє середовище. Це не просто тренд — це потреба часу. В Україні така форма розміщення ще тільки починає набирати обертів, і саме тому ця тема актуальна: ми маємо шанс будувати нову екологічно відповідальну готельну культуру з нуля.

Питання екологізації туризму та готельного сервісу вже досліджували багато авторів, серед них — Безугла З.М., Гусак Л.Є., Мальська М.П., Шаповал О.В., а також іноземні науковці: Swarbrooke J., Weaver D. Вони описали як світові підходи до сталого туризму, так і український досвід. Проте прикладних досліджень на рівні малих готельних підприємств поки недостатньо.

Ця кваліфікаційна робота має на меті запропонувати сучасну модель організації екоготелю, спираючись на реальний досвід українського підприємства. Для цього було обрано садибу «Градний узвіз», яка є прикладом малого готельного бізнесу з елементами екологічної відповідальності.

Щоб реалізувати цю мету, поставлено такі завдання:

6) розібратися, як працюють екоготелі у світі та чим вони особливі;
7) оцінити, що вже впроваджено в садибі «Градний узвіз», а що ще потребує покращення;
8) провести SWOT-аналіз роботи садиби;
9) розробити практичні рекомендації щодо екологізації її діяльності;
10) запропонувати власну модель екоготелю, адаптовану до українських умов.

Об'єкт дослідження — це загалом процес організації роботи курортно-рекреаційного засобу розміщення.

Предмет — екологічні аспекти, що впливають на розміщення готелю.

Щоб дослідити цю тему, я застосував методи аналізу, порівняння, SWOT-аналіз, спостереження під час практики, а також вивчення статистики, внутрішніх матеріалів садиби та законодавчих документів.

Інформаційною базою стали наукові праці, закони, стандарти екологічної сертифікації (ISO 14001, Green Key), а також звіти й документи садиби, де проходила практика [див. список джерел].

Садиба «Градний узвіз» — це приватний заклад зеленого туризму, що розташований у мальовничій місцевості. Це невелике підприємство, але з великим потенціалом: воно вже впроваджує екологічні рішення, хоч і не системно. Саме тому цей приклад ідеально підходить для глибшого аналізу.

Практична користь роботи полягає в тому, що розроблені рекомендації можна реально впровадити в подібних садибах і готелях. Вони допоможуть зробити їх більш сталими, привабливими для туристів і корисними для довкілля.

Особистий внесок — це збір матеріалів під час практики, проведення аналізів, розробка власної моделі екоготелю та формулювання висновків.

Розділ 1. Теоретичні засади функціонування екоготелів у системі курортно-рекреаційного розміщення

1.1. Курортно-рекреаційні засоби розміщення: сутність, класифікація та роль у туризмі

Сфера гостинності є одним із ключових елементів інфраструктури туризму. Готелі, бази відпочинку, пансіонати, туристичні комплекси, санаторії — усі ці заклади забезпечують туристів необхідним рівнем комфорту під час подорожей. У межах цієї системи важливе місце посідають курортно-рекреаційні засоби розміщення — об’єкти, які не лише надають тимчасовий притулок, але й сприяють оздоровленню, відновленню сил і гармонізації з природою.

Під курортно-рекреаційними засобами розміщення зазвичай розуміють підприємства, що поєднують функції розміщення туристів з оздоровчими, відпочинковими та природно-орієнтованими послугами. Їх відмінністю є прив’язка до природних ресурсів (гори, ліси, водойми, термальні джерела), а також — спрямованість на релакс, лікування чи активне відновлення.

У науковій літературі існує кілька підходів до класифікації курортно-рекреаційних засобів розміщення. Найпоширеніші критерії поділу:

1) За місцем розташування: гірські, приморські, сільські, лісові;
2) За типом послуг: лікувальні (санаторії, профілакторії), відпочинкові (бази відпочинку, пансіонати), екологічні (екоготелі, еколоджі);
3) За розміром і формою власності: малі (садиби, кемпінги), середні (туристичні бази), великі (резиденції, спа-комплекси), приватні та комунальні.

Особливої уваги останніми роками заслуговує розвиток екоготелів як підвиду курортно-рекреаційних засобів. Це відповідь готельного бізнесу на глобальний запит щодо зменшення впливу на довкілля, переходу на відновлювані ресурси та створення «зеленого» туризму. На відміну від звичайного готелю, екоготель не лише піклується про зручність, але й активно впроваджує екологічні

стандарти — енергоефективність, зменшення відходів, локальні матеріали, екологічне харчування тощо.

Курортно-рекреаційні заклади, особливо ті, що працюють у форматі екотуризму, виконують три ключові функції:

1) Соціальну — забезпечення відпочинку та оздоровлення різних верств населення;
2) Економічну — розвиток локальних економік, створення робочих місць, наповнення бюджетів;
3) Екологічну — популяризація сталого способу життя та відповідального ставлення до природи.

Таким чином, розвиток курортно-рекреаційних засобів розміщення, зокрема екоготелів, є не лише модним трендом, а й стратегічно важливою складовою сталого розвитку туристичної галузі в Україні. Їх підтримка та популяризація — це інвестиція у здоров’я нації, екологічну безпеку та конкурентоздатність держави на міжнародному туристичному ринку.

Діяльність курортно-рекреаційних закладів, зокрема готелів, баз відпочинку та інших засобів розміщення, в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів, які визначають вимоги до розміщення, надання послуг, екологічної безпеки та сертифікації.

1) Закон України «Про туризм» (№ 324/95-ВР)

Цей закон є базовим нормативним документом для всіх суб’єктів туристичної діяльності. У ньому визначено поняття туристичних послуг, вимоги до якості, умови ліцензування діяльності готелів, а також особливості функціонування туристичних об'єктів.

2) Закон України «Про курорти» (№ 2026-III)

Визначає правові основи функціонування курортів, порядок використання природних лікувальних ресурсів, класифікацію курортних зон. У законі

встановлено режим охорони територій та вимоги до інфраструктури, що актуально для рекреаційних засобів розміщення.

3) Закон України «Про основи містобудування» (№ 2780-XII)

Містить норми щодо зонування територій, розміщення туристичних і рекреаційних об’єктів, дотримання екологічних вимог у проєктуванні та будівництві готельної інфраструктури.

4) Постанова КМУ № 1187 від 15.07.1997 «Про затвердження Правил користування готелями та аналогічними засобами розміщення»

Містить чіткий перелік обов’язкових умов щодо організації прийому туристів, надання послуг, забезпечення безпеки, санітарно-гігієнічних вимог і сервісу.

5) ДСТУ 4268:2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення»

Стандарт містить класифікацію засобів розміщення (включно з екоготелями), типи послуг, рівні комфорту, що дозволяє встановити спільні критерії для аналізу якості готельного сервісу.

6) Екологічні стандарти і ініціативи

Хоча в Україні ще немає повноцінного закону про екоготелі, підприємства можуть добровільно проходити сертифікацію за міжнародними стандартами:

   a. ISO 14001 — система екологічного управління;
   b. Green Key — міжнародний екологічний знак для готелів;
   c. EU Ecolabel — стандарт ЄС, що визнається в Україні.

7) Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII)

Встановлює вимоги до екологічної безпеки підприємств, впровадження природоохоронних технологій, обмеження впливу на довкілля — що є актуальним для екоготелів.

Українське законодавство містить достатню базу для функціонування курортно-рекреаційних засобів розміщення, однак немає окремого закону або стандарту, який би повністю регулював діяльність саме екоготелів. Це відкриває простір для ініціатив з боку бізнесу, адаптації міжнародних практик та впровадження добровільної сертифікації.

1.2 Особливості та переваги екоготелів у сучасному готельному господарстві

Сучасний готельний бізнес поступово переходить від традиційних моделей обслуговування до інноваційних форматів, орієнтованих на сталість, безпечне середовище та відповідальне споживання ресурсів. Однією з найперспективніших форм такого підходу стали екоготелі — заклади розміщення, які поєднують комфорт і турботу про довкілля.

Що таке екоготель?

У широкому розумінні екоготель — це готель, діяльність якого спрямована на мінімізацію шкідливого впливу на природу. Такий заклад:

1) використовує екологічно чисті та енергоефективні технології;
2) впроваджує системи утилізації та сортування відходів;
3) надає перевагу локальним продуктам і постачальникам;
4) дотримується принципів сталого розвитку у всіх аспектах своєї роботи — від будівництва до обслуговування клієнтів.

Ключовою особливістю екоготелів є системний підхід до екологізації. Це не просто поодинокі ініціативи, як-от встановлення сонячних панелей, — це ціла філософія, яка пронизує всі етапи функціонування закладу.

Основні особливості екоготелів:

1) Архітектура та дизайн: будівлі екоготелів зазвичай проєктуються з урахуванням енергоефективності, пасивного опалення/охолодження, використання природного освітлення. Усе частіше застосовуються

екологічно чисті матеріали — дерево, глина, натуральне каміння, солома тощо.

2) Використання відновлюваних джерел енергії: екоготелі впроваджують сонячні панелі, теплові насоси, системи збору дощової води, очисні споруди.
3) Відповідальне споживання ресурсів: економне використання води й електроенергії, розумні системи освітлення та опалення, повторне використання матеріалів.
4) Екотурбота про гостей: екоготелі не просто зменшують власний слід, а й залучають клієнтів до цього процесу: пропонують відмовитись від щоденної зміни рушників, сортувати сміття, споживати екологічну їжу, брати участь у майстер-класах із переробки чи садівництва.
5) Інтеграція в локальну культуру та природу: екоготелі підтримують місцевих виробників, екскурсії проводяться без шкоди для довкілля, використовуються елементи локального декору та кухні.

Таблиця 1.1.

Переваги екоготелів у порівнянні з традиційними закладами

Критерій	**Екоготелі**	**Традиційні готелі**
Вплив на довкілля	Мінімальний, контрольований	Часто ігнорується або контролюється вибірково
Енергоспоживання	Зменшене, енергоефективне	Високе, з втратами ресурсів
Витрати на обслуговування	Оптимізовані за рахунок технологій	Часто вищі через неефективне використання ресурсів
Взаємодія з місцевою спільнотою	Активна підтримка локального виробництва	Часто закупівля ззовні, без залучення місцевих ресурсів
Репутація	Висока серед екосвідомої аудиторії	Може бути нейтральною або негативною у контексті екотрендів

Стан розвитку екоготелів в Україні

В Україні ринок екоготелів перебуває на етапі формування. Існує низка цікавих прикладів (як-от «Едем Резорт» біля Львова або «Терра Парк» у Карпатах), однак повноцінна система сертифікації та чіткі стандарти поки що відсутні. Підприємці орієнтуються на міжнародні вимоги, зокрема сертифікати Green Key, EU Ecolabel, ISO 14001, адаптуючи їх під українські реалії.

Попит на подібні заклади зростає, особливо серед молоді, туристів із Європи, родин із дітьми та цифрових кочівників, які шукають «екологічний баланс» у подорожах.

Таблиця 1.2.

Найпопулярніші екоготелі в Україні та їхні особливості

№	**Назва екоготелю**	**Розташування**	**Екологічні особливості**	**Унікальні фішки**
1	Edem Resort Medical & SPA	Львівська обл., с. Стрілки	Енергозбереження, очищення води, сортування сміття	Преміум-SPA, міжнародна сертифікація
2	Сезони	Київська обл., с. Ходосівка	Біоочищення води, дерев'яні будиночки, натуральні матеріали	Відмова від пластику, локальна фермерська кухня
3	Izki Eco Resort	Закарпатська обл., с. Ізки	ГЕС, органічне господарство, сортування сміття	Власна сироварня, велоекотуризм
4	Терра Парк	Івано-Франківська обл., Карпати	Автономні будиночки, сонячні панелі, мінімальне втручання в природу	Slow tourism, медитації, природне усамітнення
5	Зелені Карпати	Івано-Франківська обл., Микуличин	Енергозбереження, дерев'яне будівництво, природні маршрути	Без гаджетів, повне занурення в природу

6	Ethno Eco Village	Черкаська обл.	Натуральні матеріали, глиняні будинки, органічне господарство	Поєднання етно- та екотуризму

Таким чином, екоготелі — це не просто черговий формат готельного бізнесу, а **відповідь на виклики сьогодення**, коли туризм має не шкодити природі, а гармонійно з нею співіснувати. Розвиток таких закладів в Україні відкриває перспективи для інновацій, нових ринків і, що найголовніше, для більш відповідального ставлення до довкілля.

1.3 Екологічні стандарти, сертифікація та світові тренди розвитку екоготелів

У XXI столітті готельна індустрія зазнає кардинальних змін під впливом глобальних викликів: зміни клімату, виснаження природних ресурсів, зростання екосвідомості споживачів. У цьому контексті екоготелі стали не просто альтернативою — вони перетворюються на новий стандарт гостинності в розвинених країнах світу. Паралельно з цим формується й український ринок «зелених» закладів розміщення, який поки перебуває на етапі активного становлення.

Світові тенденції

У провідних країнах (США, Німеччина, Нідерланди, Швеція, Канада, Японія) вже функціонують тисячі сертифікованих екоготелів. Їх об’єднують такі спільні риси:

1) впровадження міжнародних екостандартів: ISO 14001, Green Globe, Green Key, LEED.
2) інтеграція екотехнологій: сонячні панелі, теплові насоси, «розумне» освітлення, збір дощової води.
3) соціальна відповідальність: співпраця з місцевими громадами, екоосвітні програми для гостей.

4) відмова від одноразового пластику: повсюдне використання скляного, керамічного або переробленого посуду.
5) цифровізація сервісу: мобільні додатки, безконтактне бронювання, мінімізація друкованих матеріалів.

У країнах Скандинавії та Західної Європи спостерігається тенденція до масового «зеленого» переоснащення традиційних готелів — тобто готелі змінюють внутрішню політику на користь екологічності навіть без повної реконструкції. Це дозволяє поетапно трансформуватись без втрати клієнтів.

Крім того, глобальні туристичні платформи (Booking.com, Airbnb, Agoda) вже мають опцію “eco-friendly stay”, де гості можуть обрати готель за екологічними параметрами. Це робить екоготелі більш помітними на міжнародному ринку.

Екологічні сертифікати відіграють ключову роль у формуванні репутації екоготелів на міжнародному ринку. Вони не лише підтверджують відповідність сталим принципам, а й демонструють зобов’язання готелю перед екосвідомими мандрівниками.

Green Key

Один з найпопулярніших світових сертифікатів для готелів і ресторанів. Оцінюється понад 100 критеріїв у 13 категоріях (енергія, вода, сміття, освіта, співпраця з громадою). Отримання вимагає внутрішнього аудиту та щорічної перевірки. Широко визнається туристичними платформами.

EU Ecolabel

Офіційна екомітка ЄС. Має дуже жорсткі вимоги до енерго- і водозбереження, екологічної політики та відходів. Необхідна повна документація та зовнішня інспекція. Престижний сертифікат для готелів, які працюють у ЄС.

Green Globe

Міжнародний стандарт із понад 40 критеріями, серед яких — управління енергією, закупівлі, навчання персоналу, сталий розвиток. Призначений для готелів класу люкс та великих курортів. Оновлення — кожні 2 роки.

LEED

Американська система сертифікації екобудівель. Має рівні: Certified, Silver, Gold, Platinum. Вимоги охоплюють архітектурне проєктування, енергоефективність, вентиляцію, транспорт. Дуже престижна система.

ISO 14001

Міжнародний стандарт систем екологічного менеджменту. Не задає конкретних рішень, але вимагає чіткої стратегії, контролю та покращення екологічного впливу підприємства. Високо оцінюється в усіх сферах.

Таблиця 1.3.

Порівняльна таблиця екосертифікатів для готелів

Сертифікат	Орієнтація	Вимоги	Престиж / Ринок	Складність
Green Key	Готелі, ресторани	100+ критеріїв	Європа, світ	☆☆☆
EU Ecolabel	ЄС, готелі	Жорсткі	ЄС, держсектор	☆☆☆☆
Green Globe	Курорти, туризм	40+ показників	Світ, UNWTO	☆☆☆☆
LEED	Будівництво	Високі, технічні	США, інвестори	☆☆☆☆☆
ISO 14001	Будь-які підприємства	Системні	Глобальний стандарт	☆☆☆☆

Національні тенденції

В Україні екоготелі з’явилися порівняно недавно, однак за останні 5–7 років спостерігається поступове зростання попиту на екологічні форми туризму.

Основні чинники, що стимулюють цей розвиток:

1) підвищення рівня екосвідомості серед молоді.
2) популяризація внутрішнього туризму після 2020 року.
3) розвиток зеленого туризму та сільських садиб.
4) запровадження енергозберігаючих програм на рівні місцевих громад.

Однак національні особливості розвитку екоготелів в Україні мають свої бар'єри:

1) відсутність чіткої законодавчої бази або національних стандартів екоготелю.
2) низька доступність інвестицій для малого бізнесу.
3) слабка поінформованість споживачів про переваги екотуризму.

Попри це, ініціативи знизу — приватні садиби, родинні міні-готелі, локальні ферми — стають основними рушіями "екозмін". Вони впроваджують елементи сталого функціонування інтуїтивно або на основі адаптації європейського досвіду.

Окрему роль відіграють громадські екологічні проєкти (наприклад, "Zero Waste Lviv", "ЕкоКлуб Рівне"), які співпрацюють із туристичними об'єктами, навчають сортуванню сміття, компостуванню, організовують освітні тури.

Таблиця 1.4.

Порівняльна характеристика тенденцій розвитку екоготелів

Ознака	**Світові країни**	**Україна**
Екостандарти	Широко впроваджені	Впроваджуються точково, добровільно
Державна підтримка	Є програми субсидій і пільг	Майже відсутня
Рівень екосвідомості споживачів	Високий	Зростає, але нерівномірно
Масовість	Екоготелі — частина індустрії	Переважно малі локальні ініціативи
Присутність у онлайн-сервісах	Чітка категоризація на платформах	Обмежене представлення

Найвідоміші екоготелі Європи, що втілюють принципи сталого розвитку

1. Treehotel (Харадс, Швеція)

Концепція: унікальні номери, підвішені між деревами, кожен з яких має авторський дизайн

Екопрактики: повна енергетична автономність; біотуалети; використання сертифікованої деревини; мінімальне втручання в екосистему

Акції: «Живи без світла» — вечори без електрики, з ліхтарями та бесідами про зміну клімату

Сертифікати: Green Key, ISO 14001

2. Whitepod Eco-Luxury Hotel (Монта-Готерон, Швейцарія)

Концепція: купольні номери-«капсули» з екопанорамою в Альпах

Екопрактики: централізоване опалення на деревині; подача води з джерела; заборона на транспорт — лише пішки або на лижах

Освітні програми: тури на снігоступах з поясненнями про кліматичні ризики Альп

Сертифікати: Swiss Eco Label

3. Biohotel Stanglwirt (Тіроль, Австрія)

Концепція: сімейний еко-курорт із біо-орієнтованим підходом до всього — від харчування до будівель

Екопрактики: геотермальне опалення, локальна кухня з продуктів власної ферми, натуральні мийні засоби

Особливості: зона тиші, «біологічні» СПА-ритуали

Сертифікація: BIO Hotels Europe

4. Hotel Milano Scala (Мілан, Італія)

Концепція: перший повністю нульвикидний готель у центрі великого міста

Екопрактики: геотермальне опалення, вітрова вентиляція, зелений дах з овочами

Екоініціативи: «Green breakfast» — сніданки лише з локальних ферм на відстані < 70 км

Цифровізація: електронний консьєрж, онлайн-чеки, відмова від паперової документації

5. Hôtel Gavarni (Париж, Франція)

Концепція: історичний бутик-готель, адаптований до принципів сталості

Екопрактики: 100% відновлювана енергія, повторне використання води для технічних цілей

Громадська роль: підтримка організацій, які займаються захистом клімату та міських парків

Нагороди: перший готель у Парижі з сертифікатом European Ecolabel

6. Villa Copenhagen (Копенгаген, Данія)

Концепція: розміщений у будівлі історичної пошти, поєднує скандинавський лаконізм із сучасною екополітикою

Екопрактики: басейн з фільтрацією без хлору, страви zero food waste, автоматичне освітлення на сенсорах

Акції: щомісячна "Climate Breakfast" — сніданки з кліматичними обговореннями для гостей

Цифрові рішення: інтегрована система контролю витрат енергії кожного гостя

7. Manicou River Resort (Домініка, але орієнтований на європейський туризм)

Концепція: повністю автономні дерев'яні котеджі серед джунглів

Екопрактики: сонячні батареї, система збору дощової води, 100% біорозкладні матеріали

Орієнтація: на європейських «екобекпекерів» — пропонує глибоке занурення у природу з мінімальним впливом

Фішка: не використовують бетон чи пластик зовсім

В Україні вже існують готелі та заклади розміщення, які орієнтуються на міжнародні екологічні стандарти й поступово наближаються до рівня європейських екоготелів. Хоча сертифікація типу Green Key, EU Ecolabel або ISO 14001 поки ще не є масовою, окремі заклади демонструють високу екологічну відповідальність на практиці. Так, серед найбільш відомих прикладів можна виділити Edem Resort (Львівська обл.), який застосовує геотермальне опалення та має внутрішні документи щодо ISO 14001; Izki Eco Resort (Закарпаття), що активно впроваджує практики сталого фермерства та пермакультури; а також

Whitepod-форматні садиби на кшталт «Vedmezha Gora» у Карпатах, що практикують zero waste, сортування й залучення гостей до прибирання маршрутів. Унікальними є ініціативи таких закладів, як Verholy Relax Park, який використовує біоочищення води та зелені дахи, чи Reikartz Карпати — один із небагатьох мережевих готелів, що впроваджує екоосвіту для дітей і туристів. Хоча багато з них не мають міжнародного сертифіката, їхня діяльність відповідає основним критеріям сталого туризму: мінімізація впливу на довкілля, енергозбереження, підтримка локальних громад, екоосвіта та відмова від одноразового пластику. Таким чином, українські екоготелі хоч і перебувають на етапі розвитку, вже сьогодні можуть вважатися конкурентоспроможними в межах загальноєвропейських тенденцій «зеленої» гостинності.

Висновки до розділу 1

Україна має всі природні передумови для розвитку екоготелів: мальовничі ландшафти, чисте повітря, унікальні етнографічні регіони. Проте для сталого росту цієї галузі потрібна системна підтримка — законодавча, інформаційна та інфраструктурна. Приклад провідних країн світу показує: зелений туризм — це не мода, а стратегія на майбутнє. І вчасний перехід до екологічних форматів готельного бізнесу — шанс України стати конкурентоспроможною на туристичній карті світу.

РОЗДІЛ 2. Аналіз діяльності садиби «Градний узвіз» як об’єкта курортно-рекреаційного розміщення

2.1. Загальна характеристика садиби «Градний узвіз» та оцінка рівня готельного сервісу

Садиба «Градний узвіз» — це приватний об’єкт розміщення, розташований у мальовничій місцевості, що приваблює туристів своєю тишею, близькістю до природи та атмосферою сільського затишку. Заклад працює у форматі зеленого туризму, активно залучаючи гостей до відпочинку на свіжому повітрі, ознайомлення з місцевими традиціями та екологічного способу життя.

Основні відомості про підприємство

1. **Форма власності:** приватна, фізична особа-підприємець (ФОП).
2. **Розташування:** селище Татарів, Івано-Франківська область, Україна. Садиба розташована на березі річки, за 20 км від водоспаду Пробій та за 22 км від Музею етнографії й скелі «Слон».
3. **Профіль діяльності:** надання послуг короткострокового розміщення туристів, організація дозвілля (настільний теніс, хайкінг, катання на лижах), розвиток локального гастротуризму.
4. **Тип закладу:** сільська садиба з ознаками екоготелю. У структурі — кімнати для гостей, спільний лаунж, приватна пляжна зона, сад, варіанти з видом на річку, окремі балкони.
5. **Розмір:** малий бізнес (орієнтовно до 20 гостей одночасно). Заклад має невелику кількість номерів, затишну атмосферу й орієнтується на поціновувачів спокійного, екологічного відпочинку.

Архітектура садиби витримана в етностилі, з використанням природних матеріалів: дерева, каменю, глини. Інтер'єр скромний, але затишний, з великою кількістю ручної роботи. Територія озеленена, є фруктовий сад, зона відпочинку, мангал, альтанки, гойдалки, стежки для прогулянок.

Садиба активно використовує природні переваги місцевості — чисте повітря, тиша, пейзажі — що є ключовими факторами для курортно-рекреаційного відпочинку.

Послуги, що надаються:

1) проживання в кімнатах із базовими зручностями;
2) харчування (домашня кухня, іноді — з локальних продуктів);
3) організація дозвілля (прогулянки, велотури, сезонні активності — збирання грибів, ягід, риболовля тощо);
4) участь у майстер-класах (традиційна кухня, вироби ручної роботи);
5) оренда приміщення для сімейних свят, ретритів.

Щоб об’єктивно оцінити якість обслуговування в садибі «Градний узвіз», було проведено спостереження під час переддипломної практики, а також анкетування гостей (деталі в розділі 2.2). Основні спостереження подано в таблиці (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Оцінка рівня готельного сервісу

Параметр	**Оцінка/Стан**	**Коментар**
Чистота території та приміщень	Високий рівень	Прибирання регулярне, догляд за садом
Якість харчування	Добре	Домашня кухня, є можливість замовлення
Привітність персоналу	Висока	Господарі особисто приймають гостей
Інформування гостей	Середній	Інформація надається усно, брошур немає
Додаткові сервіси	Обмежено	Немає професійного СПА чи трансферу
Онлайн-присутність	Початковий рівень	Є лише сторінка в соцмережах

Попри скромний формат, садиба демонструє високий рівень сервісної культури, що компенсує обмежену кількість послуг. Основний акцент робиться на неформальне, душевне спілкування з гостями, що створює відчуття родинної атмосфери. Це — одна з конкурентних переваг.

Аналіз відгуків про садибу «Градний Узвіз»

Садиба «Градний Узвіз» отримує переважно позитивні відгуки від відвідувачів, які відзначають високий рівень обслуговування та комфортні умови проживання.

Позитивні аспекти, відзначені гостями:

1) Привітність та гостинність господарів: Багато відвідувачів підкреслюють доброзичливе ставлення власників садиби, що створює атмосферу домашнього затишку.
2) Смачне та різноманітне харчування: Гості високо оцінюють якість та смак страв, особливо відзначаючи сніданки та вечері.
3) Доглянута та мальовнича територія: Територія садиби характеризується чистотою, наявністю зелених насаджень та зручних місць для відпочинку, що сприяє релаксації та насолоді природою.
4) Зручне розташування та краєвиди: Садиба розташована в тихому місці з прекрасними видами на гори та річку, що додає привабливості для відпочивальників.

Негативні аспекти, зазначені гостями:

1) Спільні ванні кімнати: Деякі відвідувачі відзначають незручності, пов'язані з наявністю спільних санвузлів, що може спричиняти певні незручності під час пікового завантаження.
2) Проблеми з під'їздом до садиби: Окремі гості звертають увагу на складність під'їзду до території садиби, що може бути викликано станом доріг або відсутністю чітких вказівників.

Фактори, що вплинули на позитивні відгуки:

1) Високий рівень сервісу та увага до деталей: Індивідуальний підхід до кожного гостя та прагнення забезпечити комфортний відпочинок сприяють формуванню позитивних вражень.
2) Якість харчування: Використання свіжих продуктів та різноманітне меню задовольняють смаки більшості відвідувачів.
3) Природне оточення та благоустрій території: Мальовничі краєвиди та доглянута територія створюють сприятливі умови для відпочинку.

Фактори, що спричинили негативні відгуки:

1) Інфраструктурні особливості: Наявність спільних санвузлів може не відповідати очікуванням деяких гостей, які віддають перевагу номерам з індивідуальними зручностями.
2) Логістичні труднощі: Складність під'їзду може бути пов'язана з географічним розташуванням садиби або станом місцевих доріг.

Рекомендації для покращення:

1) Розгляд можливості облаштування додаткових санвузлів або модернізації існуючих: Це підвищить рівень комфорту для гостей та зменшить кількість негативних відгуків.
2) Покращення інформування про маршрути під'їзду: Встановлення додаткових вказівників або надання детальних інструкцій щодо проїзду допоможе гостям легше знаходити садибу.
3) Підтримка високого рівня обслуговування та благоустрою території: Збереження існуючих стандартів якості та постійне вдосконалення сервісу сприятимуть утриманню позитивного іміджу садиби.

Загалом, садиба «Градний Узвіз» має високий рівень задоволеності гостей, що підтверджується численними позитивними відгуками. Вирішення зазначених недоліків сприятиме подальшому підвищенню привабливості закладу для відпочивальників.

Нижче наведено суб’єктивну оцінку ключових елементів сервісу за шкалою від -5 (дуже погано) до 5 (відмінно).

Таблиця 2.2.

Оцінка рівня готельного сервісу у садибі «Градний Узвіз»

Критерій	Оцінка (-5 до 5)
Чистота номерів	4
Комфорт проживання	4
Привітність персоналу	5
Оформлення і декор	3
Зручність бронювання	3
Інтернет-з'єднання	2
Якість сну	4
Сніданки та харчування	3
Можливості для дозвілля (теніс, хайкінг)	4
Інфраструктура (сад, пляжна зона)	5
Доступність паркування	5
Вигляд із вікна / балкону	4
Інформування про правила та сервіси	3
Температурний комфорт у кімнаті	3
Загальне враження	4

Садиба «Градний узвіз» — типовий приклад малого підприємства готельного типу в секторі зеленого туризму, що має потенціал стати повноцінним екоготелем. Вже зараз у її діяльності є ознаки екологічного підходу: використання натуральних матеріалів, локальних продуктів, мінімізація пластикових відходів, природоорієнтований сервіс. Подальше вдосконалення

сервісу, системне впровадження екотехнологій та цифрових інструментів дозволять значно підвищити привабливість садиби на туристичному ринку.

2.2 Аналіз екологічних підходів у діяльності садиби: практика і перспективи

Попри те, що садиба «Градний узвіз» офіційно не має статусу екоготелю, її діяльність вже сьогодні включає низку екологічно свідомих елементів, які є основою для формування повноцінної концепції сталого функціонування. Цей підрозділ присвячено аналізу вже впроваджених практик та виявленню перспектив для розвитку екологічного напряму.

Наявні елементи екологічного підходу

За результатами спостережень під час практики та опитування персоналу встановлено, що в садибі реалізуються такі екологічні рішення:

1) Використання натуральних матеріалів. Будівлі та інтер’єри оформлено з дерева, глини, каменю. Для оздоблення застосовуються вироби ручної роботи, плетені килимки, льняні тканини — все це створює екологічний мікроклімат.
2) Локальні продукти та сезонна кухня. Частина продуктів надходить від місцевих фермерів або вирощується власноруч на ділянці. Меню змінюється відповідно до сезону, переважають натуральні інгредієнти без обробки.
3) Обмежене використання пластику. Для подачі страв використовується багаторазовий посуд. Одноразовий пластик практично не застосовується, за винятком окремих випадків (пікніки, виїзні заходи).
4) Природне озеленення території. На території росте багато місцевих дерев, квітів, є міні-сад і город. Добрива — органічні. Садиба підтримує природний ландшафт, не втручаючись у природну екосистему.

5) Екопросвітницька складова. Гостям розповідають про переваги сільського життя, показують процес вирощування овочів, іноді залучають до збору врожаю. Такі дії сприяють формуванню екосвідомості відпочивальників.

Чого поки що бракує (виклики та обмеження)

Попри позитивні тенденції, садиба має потенціал для розвитку, зокрема:

1) Відсутність системи збору та сортування сміття. Сміття вивозиться централізовано, але не розділяється на категорії (пластик, органіка, скло тощо).
2) Використання побутової хімії без екомаркування. Частина миючих засобів не сертифікована як екологічна, що створює ризик для ґрунтів і води.
3) Енергозабезпечення – традиційне. Садиба підключена до центральної електромережі, відновлювані джерела енергії не використовуються.
4) Відсутність системи збирання дощової води. Вода з даху не утилізується повторно, хоча технічно є можливість її збереження для поливу або господарських потреб.

Перспективи екологічного вдосконалення

Садиба має хороший старт для того, щоб у майбутньому стати повноцінним екоготелем. Серед перспективних кроків:

1) Впровадження системи сортування відходів – встановлення контейнерів для паперу, пластику, скла, компосту.
2) Поступовий перехід на екологічну побутову хімію – використання засобів із екомаркуванням (Ecolabel, Green Seal).
3) Застосування альтернативних джерел енергії – встановлення сонячних панелей або колекторів для підігріву води.
4) Збір дощової води та біофільтрація – облаштування систем для повторного використання води у господарстві.
5) Екопозиціонування на ринку – створення розділу «екоініціативи» на сайті, просування садиби як екологічно свідомого закладу.

Садиба «Градний узвіз» вже зараз має низку практичних екологічних рішень, які відповідають основним принципам екоготелю. Основні перешкоди — відсутність системного підходу та обмежені фінансові ресурси. Однак завдяки поступовому впровадженню змін і використанню доступних технологій, садиба може стати прикладом екологічно відповідального закладу в українських реаліях.

2.3 SWOT-аналіз садиби «Градний узвіз» та виявлення напрямів удосконалення

Для комплексного аналізу потенціалу садиби «Градний узвіз» було використано метод SWOT-аналізу, який дозволяє визначити внутрішні сильні та слабкі сторони об’єкта, а також зовнішні можливості та загрози, що впливають на його розвиток.

Таблиця 2.3.

SWOT-матриця садиби «Градний узвіз»

Сильні сторони (S)	**Слабкі сторони (W)**
Затишна атмосфера, близькість до природи	Спільні санвузли, які не всім зручні
Гостинність і привітність господарів	Відсутність професійної онлайн-платформи для бронювання
Натуральні матеріали, екоорієнтований дизайн	Обмежений набір додаткових сервісів
Домашня кухня, локальні продукти	Недостатня присутність у маркетингових каналах
Тиха, мальовнича локація	Відсутність системи сортування сміття
Можливості (O)	**Загрози (T)**
Зростання попиту на екотуризм в Україні	Посилення конкуренції серед приватних садиб

Можливість впровадження енергозберігаючих технологій	Відсутність державної підтримки малих екоініціатив
Отримання міжнародних еко-сертифікатів	Погіршення стану доріг, проблеми з під'їздом
Розширення участі в онлайн-туризмі (Booking, Airbnb тощо)	Коливання попиту в міжсезоння
Створення нових маршрутів/екскурсій у регіоні	Зміна цін на продукти та енергоносії

TOWS-матриця допомагає виявити взаємозв'язки між сильними та слабкими сторонами внутрішнього середовища садиби та зовнішніми можливостями і загрозами. Це дозволяє сформувати чіткі напрями дій для розвитку підприємства.

Таблиця 2.4.

TOWS-аналіз садиби «Градний Узвіз»

Стратегія S + O	Використання сильних сторін для реалізації можливостей
- Гостинність господарів + зростання попиту на екотуризм → запуск авторських гід-турів, де господар проводить екскурсії. - Натуральна кухня + партнерство з фермерами → створення дегустаційних днів. - Мальовнича локація + нові туристичні маршрути → включення садиби в регіональні екомаршрути.	
Стратегія W + O	Подолання слабких сторін шляхом використання можливостей
- Відсутність сортування сміття + бажання сертифікації → впровадження системи екорозділення. - Обмежений онлайн-маркетинг + поширення Booking/Airbnb → створення електронного кабінету для бронювання.	

- Спільні санвузли + енергозберігаючі програми → модернізація із залученням грантів або донорських програм.
Подібні матриці також можуть бути сформовані для S+T та W+T стратегій (загрози), що посилює обґрунтованість розвитку.

Ключові напрямки удосконалення

На основі SWOT-аналізу можна виділити кілька практичних напрямів, які сприятимуть сталому розвитку садиби та підвищенню її конкурентоспроможності:

1) Інфраструктурні покращення
   a) Модернізація санвузлів (перехід до окремих для кожного номера або встановлення кабін приватності);
   b) Облаштування системи збору та сортування твердих побутових відходів;
   c) Встановлення систем збереження дощової води, використання LED-освітлення.
2) Маркетинговий розвиток
   a) Створення офіційного сайту з можливістю онлайн-бронювання;
   b) Активне просування в соціальних мережах та на платформах для мандрівників;
   c) Позиціонування садиби як екоорієнтованого гостьового будинку (через брошури, еко-куточок на території, інформацію для гостей).
3) Розширення послуг
   a) Проведення регулярних майстер-класів та екскурсій (наприклад, приготування домашнього хліба, народні ремесла);
   b) Впровадження вело- або піших маршрутів із прокатом спорядження;

c) Співпраця з локальними фермерами для формування «еко-кошиків» для гостей.

4) Поступова екологізація діяльності
   a) Перехід на побутову хімію з екомаркуванням;
   b) Використання багаторазового текстилю та зменшення кількості одноразового пластику;
   c) Підготовка до добровільної екологічної сертифікації (наприклад, Green Key або місцеві програми сталого туризму).

Оцінка проведена за чотирма критеріями: вартість реалізації, швидкість впровадження, очікуваний ефект для гостей, вплив на репутацію. Шкала оцінювання: від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень).

Таблиця 2.5.

Пріоритизація напрямів удосконалення садиби «Градний Узвіз»

Напрям удосконалення	**Вартість реалізації**	**Швидкість впровадження**	**Ефект для гостей**	**Підвищення рейтингу**
Модернізація санвузлів	2	2	4	5
Система сортування сміття	3	4	5	4
Створення сайту з бронюванням	3	3	5	5
Проведення майстер-класів	2	5	4	4
LED-освітлення та збір дощової води	3	2	4	5
Просування в соцмережах	2	5	5	5
Прокат спорядження для хайкінгу	3	4	4	4
Еко-куточок для гостей	1	4	4	3

Перехід на екологічну хімію	2	4	3	3
Підготовка до сертифікації Green Key	4	2	4	5

Порівняльний аналіз демонструє, як найуспішніші екоготелі в Україні та Європі вже впровадили подібні практики. Ці кейси можуть слугувати прикладом для адаптації в умовах садиби «Градний Узвіз».

Таблиця 2.6.

Бенчмаркінг: приклади реалізації удосконалень у відомих екоготелях

Готель / Локація	**Ключові впровадження**	**Результати / Переваги**	**Актуальність для садиби**
Izki Eco Resort (Закарпаття, Україна)	Система компостування, екскурсії з екоосвіти, власна ферма	Економія ресурсів, підвищення екосвідомості гостей, партнерство з місцевими школами	Впровадження майстер-класів, компостної ями, екокуточка
Edem Resort Medical & SPA (Львівщина, Україна)	Геотермальне опалення, онлайн-бронювання, біоочищення води	Скорочення енерговитрат, привабливість для заможної аудиторії	LED-освітлення, сайт, бронювання через Google і Booking

Whitepod Eco-Luxury Hotel (Швейцарія)	Автономне енергозабезпечення, zero waste, мобільна апка	Високі оцінки гостей, ексклюзивність, сталий імідж	Додати QR-меню, розробити мобільний гід/інфосторінку
Villa Katerina (Крит, Греція)	Власна енергія з сонця, повторне використання води, екотаблички	Мінімізація сліду, зростання бронювань через екомережі	Збір дощової води, брошури для гостей, сортування
Hiša Franko (Словенія)	Сезонне меню, інгредієнти з ферми, zero plastic	Потрапила до гідів Michelin та екосписків	Створення «еко-кошиків» із локальної продукції
Manicou River Resort (Домініка)	Дерев'яні котеджі, біорозкладна інфраструктура, освіта про відходи	Автентичний досвід, популярність серед європейців	Використання локальних матеріалів, інструкції щодо сміття
Biohotel Stanglwirt (Австрія)	Енергетична автономія, органічна кухня, кінний туризм	Привабливість для родин, довіра через екобренд	Розширити активності — піші маршрути, кінні прогулянки

Нижче представлено прогноз очікуваних ефектів від запропонованих удосконалень. Кожен захід оцінено за напрямом впливу, очікуваним ефектом та умовною оцінкою ефективності за шкалою від 1 до 5.

Таблиця 2.7.

Прогноз ефекту від впровадження удосконалень у садибі «Градний Узвіз»

Захід	Очікуваний ефект	Оцінка ефективності (1–5)
Встановлення LED-освітлення	Зниження витрат на електроенергію до 30%	5
Впровадження сортування сміття	Можливість участі у програмах екосертифікації	4
Створення сайту з бронюванням	Підвищення кількості прямих бронювань	5
Майстер-класи для гостей	Залучення нових клієнтів, покращення відгуків	4
QR-меню та екоінформація	Сприяє екопросвіті, зниження друкованих матеріалів	3
Підготовка до сертифікації Green Key	Підвищення довіри з боку екоорієнтованих туристів	5
Розширення інфраструктури (сушарки, балкони)	Покращення умов проживання, позитивні відгуки	4
Просування у соцмережах	Ріст впізнаваності, залучення молоді	5
Прокат спорядження	Нові джерела доходу, активне дозвілля гостей	3

Висновки до розділу 2

Садиба «Градний узвіз» має гарну базу для подальшого вдосконалення. Використання її сильних сторін у поєднанні з новими можливостями може забезпечити перехід до рівня повноцінного екоготелю. Реалізація запропонованих напрямків дозволить не лише розширити аудиторію відпочивальників, а й створити позитивний екологічний імідж серед свідомих туристів.

РОЗДІЛ 3. Напрями вдосконалення організації екоготелю

3.1 Розробка концепції функціонування екоготелю з урахуванням кращих практик

Сучасний турист шукає не лише комфорт і сервіс, а й емоційний та етичний досвід — можливість відпочити в гармонії з природою, підтримати локальні ініціативи й залишити менший екослід. Саме тому екоготелі стають все більш затребуваними, а концепції їхнього функціонування перетворюються на приклади для наслідування. У цьому підрозділі розробляється модель функціонування екоготелю на базі садиби «Градний узвіз», з урахуванням кращих національних і міжнародних практик.

Місія екоготелю - надати гостям комфортний, природний і свідомий відпочинок, мінімізуючи вплив на довкілля, підтримуючи місцеву спільноту та популяризуючи цінності сталого туризму.

Ключові принципи концепції:

1) Екологічність
    a) Енергоефективність (LED-освітлення, теплоізоляція);
    b) Альтернативні джерела енергії (сонячні панелі в перспективі);
    c) Збір дощової води для поливу;
    d) Екомиючі засоби, повторне використання текстилю;
    e) Повна відмова від одноразового пластику.
2) Локальність
    a) Закупівля продуктів і матеріалів у місцевих виробників;
    b) Підтримка локальних ремесел (сувеніри, декор);
    c) Партнерство з гідами та фермерами регіону.
3) Інформаційна відкритість

a) Вказівки щодо сортування сміття;

b) Інформаційні стенди про екоініціативи;

c) Комунікація з гостями щодо екологічного способу життя.

4) Освіта й залучення гостей

a) Проведення майстер-класів (випікання, ремесла, йога, травництво);

b) Екопікніки, спостереження за природою, екскурсії;

c) Волонтерські дні з прибирання території/села.

Таблиця 3.1.

Пропонована структура моделі екоготелю (на прикладі садиби)

Сфера	**Дії в межах концепції**
Житло	Натуральні матеріали, мінімалізм, енергоефективність
Харчування	Сезонне, місцеве, безвідходне приготування
Енергія	Поступовий перехід до ВДЕ (альтернативні джерела)
Вода	Фільтрація, зменшення витрат, збір дощової
Відходи	Сортування, компостування, повторне використання
Комунікація з гостями	Анкети, QR-інструкції, інформаційні буклети
Розваги та досвід	Екотури, майстер-класи, інтеграція в природу та культуру

Орієнтація на цільову аудиторію

Екоготель «Градний Узвіз» має унікальну атмосферу, що відповідає очікуванням сучасних мандрівників, які прагнуть не лише комфорту, а й осмисленого, етичного та природного відпочинку. На основі аналізу ринку та тенденцій екотуризму, виділено кілька основних цільових груп, на які варто орієнтувати маркетингову стратегію:

1. Молоді пари з міст (25–35 років)

- Шукають романтичний, але екоусвідомлений формат відпочинку
- Цінують відокремленість, природу, автентичну атмосферу
- Активні в соцмережах — ідеальні амбасадори для візуального контенту
- Їм важливі: чистота, дизайн, локальні продукти, емоції

2. Цифрові кочівники / фрілансери

- Працюють онлайн, шукають місце для «перезавантаження» з Wi-Fi
- Полюбляють повільний ритм, скандинавську естетику, тишу
- Часто подорожують із метою змінити середовище → для них важлива **екоідентичність** місця
- Їм важливі: етичність, сталість, мінімалізм, комфорт

3. Сім'ї з дітьми (30–45 років)

- Орієнтовані на змістовний відпочинок без екранів
- Цінують екопікніки, кулінарні майстер-класи, контакт із природою
- Зацікавлені в екоосвіті дітей: сортування, спостереження за тваринами
- Їм важливі: безпечність, натуральність, активності

4. Іноземці, які досліджують Україну

- Приїжджають по культурний, гастрономічний та природний досвід
- Цікавляться традиціями, екологією, аутентикою
- Обирають житло з високими рейтингами та історією на Booking/Airbnb
- Їм важливо: екозаявленість, інформація англійською, локальний колорит

Сценарій для гостей: «Ідеальний день в екоготелі «Градний Узвіз»»

08:00 — Прокидання з видом на природу

Гостя будить м’яке ранкове світло й шум річки. Замість будильника — спів птахів. В номері — натуральна постіль, дерев’яні меблі, чисте повітря. У ванній — екологічна косметика в дозаторах, а не одноразовий пластик.

08:30 — Сніданок з локальних продуктів

На відкритій терасі чекає сніданок з фермерського йогурту, меду, ягід і свіжоспеченого хліба. Усе — з сусідніх господарств. Кава подається в глиняному посуді, паперові серветки замінено багаторазовими лляними.

09:30 — Ранкова прогулянка або йога

Гість може обрати: короткий хайкінг лісовою стежкою з QR-гідом або ранкову йогу з краєвидом на гори. Усе спорядження — доступне напрокат, безкоштовно для гостей.

11:00 — Майстер-клас або екскурсія

У програмі — тематичний воркшоп: приготування домашніх вареників або виготовлення трав’яного мила. Альтернатива — екскурсія до місцевої пасіки або мандрівка до водоспаду Пробій.

13:00 — Обід просто неба

Обід у форматі «еко-пікніка» — сервірування на дерев’яному столику в саду. Страви — сезонні, приготовлені з мінімальними харчовими відходами. Напої — у скляному посуді, вода — фільтрована, подається з лимоном і м’ятою.

15:00 — Час для себе

Гість відпочиває в гамаку під деревом або читає книгу з куточка буккросингу. Для дітей — розмальовки про природу, міні-огляд «Як сортувати сміття».

17:00 — Волонтерський блок (за бажанням)

Можна приєднатися до ініціативи з прибирання лісової ділянки або допомогти з садом — господарі подякують екоподарунком (мило, трав'яний збір).

19:00 — Вечеря і вогнище

Домашня вечеря: каша в казані, овочі гриль, чай на травах. Ввечері — вогнище, акустична гітара, історії про регіон. Без штучного освітлення — лише ліхтарі на сонячних батареях.

21:00 — Релакс і сон

Перед сном — душ, ароматична олія, теплий напій із шипшини. Гостю пропонують залишити відгук у дерев'яному «еко-журналі» — без інтернету, але з душею.

Рис. 3.1. Візуальна схема концепції екоготелю

У таблиці наведено ключові відмінності між традиційним готелем і концептуальним екоготелем «Градний Узвіз» за основними напрямами функціонування. Це допомагає краще зрозуміти філософію сталого туризму.

Таблиця 3.2.

Порівняння концепції екоготелю з класичним готелем

Сфера	Класичний готель	Екоготель «Градний Узвіз»
Харчування	Шведський стіл, стандартне меню, харчові втрати	Сезонне меню, локальні продукти, безвідходне приготування
Гігієна	Одноразова косметика, пластикові флакони	Мило на вагу, дозатори, без пластику
Освітлення	Звичайні лампи, споживання енергії	LED-освітлення, природне світло
Відходи	Без сортування, централізоване вивезення	Сортування, компостування, екоінструкції
Інформація	Багато друкованих матеріалів	QR-коди, цифрові брошури, живе спілкування
Розваги	ТБ, бар, розваги в приміщенні	Екотури, майстер-класи, природа, йога
Бронювання	Телефон, e-mail, іноді Booking	Онлайн-форма, мобільний гід, інтеграція в Booking+Airbnb
Контакт з місцевими	Мінімальний, все централізовано	Партнерство з фермерами, майстрами, гідами

Підсумки концепції. Концепція функціонування екоготелю на базі садиби «Градний узвіз» передбачає не лише зміну інфраструктури, а й переосмислення взаємин "гостинність – природа – громада". Вона базується на екологічній відповідальності, етичному споживанні й активній комунікації з туристом. Реалізація концепції дозволить не тільки підвищити якість послуг, а й створити унікальну туристичну пропозицію, яка відповідає світовим стандартам сталого розвитку.

3.2 Запропоновані екотехнології та заходи щодо підвищення екологічності готелю

Реалізація концепції екоготелю на базі садиби «Градний узвіз» потребує не лише зміни підходів до обслуговування, а й впровадження конкретних екотехнологій, які дозволяють зменшити вплив на довкілля, знизити витрати ресурсів і сформувати позитивний екологічний імідж.

У цьому розділі пропонується практичний набір заходів, які відповідають рівню малого готельного підприємства, є доступними для реалізації та вже добре зарекомендували себе у світовій практиці.

1) Енергоефективність

Мета: зменшити споживання електроенергії та перейти до використання частково відновлюваних джерел.

Рекомендовані заходи:

a) Встановлення енергозберігаючих LED-ламп по всій території;

b) Використання таймерів або датчиків руху в коридорах і санвузлах;

c) Теплоізоляція будівель (дверей, вікон, даху) для зменшення втрат енергії;

d) Встановлення сонячного колектора для підігріву води (на літній період);

e) Використання побутової техніки з класом енергоефективності A++.

2) Водозбереження

Мета: скоротити витрати води, уникнути втрат, сприяти повторному використанню.

Рекомендовані заходи:

a) Встановлення аераторів на крани та душові системи;

b) Облаштування резервуару для збирання дощової води (використання для поливу, господарських потреб);

c) Регулярна перевірка сантехнічного обладнання на наявність протікань;

d) Інформування гостей про важливість ощадливого споживання води.

3) Сортування та управління відходами

Мета: мінімізувати кількість сміття, зменшити екослід, підвищити культуру поводження з відходами.

Рекомендовані заходи:

a) Встановлення контейнерів для роздільного збору сміття (пластик, папір, скло, органіка);

b) Компостування органічних відходів (з можливістю подальшого використання на ділянці);

c) Використання багаторазових мішків, пакувань і посуду;

d) Відмова від одноразових пластикових виробів (стаканчики, ложки, соломинки тощо).

4) Безпечні засоби для прибирання

Мета: зменшити шкідливий вплив хімії на здоров’я людини і довкілля.

Рекомендовані заходи:

a) Перехід на екологічно сертифіковану побутову хімію (наприклад, засоби з маркуванням EU Ecolabel, Green Seal, Ecocert);

b) Використання багаторазових тканинних серветок для прибирання;

c) Навчання персоналу правилам безпечного використання засобів.

5) Інформаційно-комунікаційні рішення

Мета: підвищити екосвідомість гостей і персоналу, сприяти прозорості екологічної політики.

Рекомендовані заходи:

a) Розміщення екоінструкцій у кожному номері (як економити воду, як сортувати сміття тощо);

b) Створення екокуточка з інформацією про екологічні ініціативи садиби;

c) QR-коди з доступом до онлайн-буклетів, маршрутів і інструкцій без потреби у друці паперу.

Таблиця 3.3

Приблизна оцінка ефекту від впровадження екотехнологій у садибі «Градний узвіз»

№	Напрям екологізації	Конкретний захід	Орієнтовні витрати	Економічний ефект	Період окупності	Екологічний ефект / вигоди
1	Енергоефективність	Встановлення LED-освітлення (20+ ламп)	≈ 6 000 грн	Економія до 30% на освітленні	6–10 місяців	Зменшення енергоспоживання, зниження викидів CO_2
2	Енергоефективність	Встановлення сонячного колектора для гарячої води	≈ 30 000–40 000 грн	Економія до 70% на водонагріванні	2–3 роки	Зменшення споживання електроенергії, енергетична автономія
3	Водозбереження	Аератори на крани та душові системи (5–6 од.)	≈ 1 000 грн	Зменшення витрат води до 25%	4–6 місяців	Збереження водних ресурсів
4	Управління відходами	Система сортування сміття (4 контейнери)	≈ 3 000–4 000 грн	Зменшення витрат на вивезення сміття	6–12 місяців	Менше відходів на полігонах, позитивне сприйняття бренду
5	Біовідходи	Компостер для органіки (власноруч/готовий)	≈ 0–2 500 грн	Зменшення ТПВ, добриво для саду	до 6 місяців	Замкнене екологічне коло: відходи → добрива
6	Екологічна хімія	Перехід на екомиючі засоби	≈ 1 200–1 800 грн/міс	Без шкоди здоров'ю, приємний аромат	Постійно	Зниження хімічного забруднення, безпечне прибирання

7	Інформаційні рішення	Екоінструкції у номерах, стенди, QR-буклети	≈ 500–1 000 грн	Покращення іміджу, менше паперу	Негайно	Формування екосвідомості у гостей
8	Освітні активності	Майстер-класи, тури, екозаходи	≈ 0–5 000 грн/подія	Додатковий дохід, залучення гостей	Варіативно	Поширення цінностей сталого туризму, інтеграція з громадою

Підготовка до екологічної сертифікації (Green Key, EU Ecolabel)

Екологічна сертифікація — це не лише маркетинговий інструмент, а доказ реального впровадження сталих практик. Вона підвищує довіру гостей, дозволяє виділитися на онлайн-платформах і стати частиною глобальної екоспільноти.

Таблиця 3.4

Можливі сертифікати для садиби

Сертифікат	**Країна / Організація**	**Цінність для «Градного Узвозу»**
Green Key	Foundation for Environmental Education (FEE)	Найбільш адаптований до малого готельного бізнесу
EU Ecolabel	Європейська Комісія	Офіційне визнання в межах ЄС, складніший процес
Ecotel	Українські ініціативи	Добровільна сертифікація, корисна для локального ринку
LEED (для реконструкції)	US Green Building Council	Престижний, але потребує інвестицій і новобудови

Основні вимоги до сертифікації Green Key:

- Наявність **екополітики** і екоплану дій (на 1–3 роки);
- Дані про **споживання ресурсів** (вода, електрика, відходи);

- Використання **сертифікованої хімії**;
- Наявність **роздільного збору сміття**;
- Ведення **журналу екоактивностей**;
- Комунікація з гостями про екологічність (інструкції, інформація, анкети);
- Проведення **навчань для персоналу**;
- Використання **енергоефективного обладнання**, **LED-освітлення**;
- Документальне підтвердження відповідності.

Таблиця 3.5

План підготовки (для Green Key)

Крок	**Назва дії**	**Орієнтовний термін**
1	Аудит поточного стану: інвентаризація споживання, фотофіксація, анкетування	1 місяць
2	Розробка екологічної політики й плану	2 тижні
3	Закупівля недорогих рішень (смітники, хімія, інструкції)	1 місяць
4	Навчання персоналу, створення інформаційних матеріалів	2 тижні
5	Подача заявки на сертифікацію + підготовка до візиту аудитора	1 місяць

Почати варто саме з **Green Key**, оскільки:

- має адаптовану систему для малих садиб;
- підтримується міжнародними туристичними платформами;
- включає не лише екологічні, а й освітні та соціальні критерії;
- можлива без високих витрат — акцент на *організаційній дисципліні*.

Можемо розглянути приклади відгуків гостей та успішних практик екологічних ініціатив у провідних українських екоготелях, які можуть слугувати орієнтиром для садиби «Градний Узвіз»:

Izki Eco Resort (Закарпаття)

Відгуки гостей:

- «Дуже гарна природа, ввічливий персонал, гарне обслуговування, смачні сніданки. В ресторані теж дуже смачно, на будь-який смак, офіціанти хороші. Особливо сподобалась прогулянка на конях. Дуже атмосферні вечорниці. Баня, чан та масаж супер (особливо баня), рекомендую. Відпочинок удався»

Екопрактики:

- Використання натуральних матеріалів у будівництві та оформленні номерів.
- Пропозиція органічних страв у ресторані, зокрема з продуктів власного виробництва.
- Організація активностей на природі: кінні прогулянки, йога-ретріти, вечорниці.

Edem Resort Medical & SPA (Львівщина)

Відгуки гостей:

- «Найкращий курорт в Україні, відчуваєш себе розкішно та доглянуто завдяки персоналу готелю. Їжа чудова, сніданки відмінні»

Екопрактики:

- Власні сади та городи для забезпечення ресторану свіжими продуктами.
- Використання екологічно чистих матеріалів у будівництві та дизайні.
- Пропозиція програм детоксикації та оздоровлення, спрямованих на гармонізацію з природою.

Ці приклади демонструють, як українські готелі успішно впроваджують екологічні практики, що позитивно впливає на досвід гостей та підвищує конкурентоспроможність на ринку. Садиба «Градний Узвіз» може адаптувати подібні ініціативи, враховуючи свої можливості та особливості регіону.

3.3 Маркетингові інструменти популяризації екоготелю та оцінка ефективності рішень

У сучасних умовах маркетинг у сфері готельно-ресторанного бізнесу вже давно вийшов за межі реклами як такої. Особливо це стосується закладів, які мають яскраво виражене позиціонування, наприклад, екоготелі. Відповідно, садибі «Градний узвіз» як майбутньому екоготелю необхідно застосовувати інструменти «зеленого» маркетингу, які не лише просувають послуги, а й формують імідж відповідального бренду.

Ключові інструменти просування:

1) Цифровий маркетинг (digital)

a) Оновлений сайт з акцентом на екотематику (блоки про сталість, сортування, локальні продукти);

b) SEO-оптимізація за ключовими словами: "еко відпочинок", "зелений туризм", "екоготель Карпати" тощо;

c) Реєстрація на спеціалізованих платформах: Booking.com (eco-filter), Airbnb (eco stays), GreenGo;

d) Сторінки в соцмережах (Facebook, Instagram): візуальний контент про природу, життя садиби, екопоради;

e) Контент-маркетинг: статті, блоги про екотуризм, партнерські дописи у спільнотах сталого туризму.

2) Емоційний брендинг і storytelling

a) Формування історії про садибу: як вона виникла, чому стала екологічною, хто за нею стоїть;

b) Використання реальних фото гостей, відгуків, екоісторій у постах та буклетах;

c) Активне залучення гостей до сторітелінгу — “залиш свій зелений слід” (гості діляться враженнями).

3) Партнерства та співпраця

a) Співпраця з туристичними агенціями для просування зелених маршрутів;

b) Об’єднання з локальними екофермерами, ремісниками, організаторами подій;

c) Участь у виставках туризму, екофорумах, подання заявки на участь у конкурсах “зелений бренд року”.

4) Офлайн-інструменти та екомерч

a) Екостенди, таблички на території з поясненням дій (як сортувати сміття, як зменшити витрати води);

b) Випуск еко-буклетів, еко-карти маршруту, етикеток на власну продукцію (мед, варення, чай);

c) Продаж сувенірів ручної роботи з екомеседжем (торби, листівки, кераміка).

Оцінка ефективності маркетингових заходів

Таблиця 3.3.

Ефективність запропонованої маркетингової стратегії можна оцінити за кількома показниками

Показник	**Очікуваний ефект**
Збільшення бронювань	+15–30% протягом 6–12 місяців
Підвищення повторних візитів	Формування лояльності, приріст постійних клієнтів
Рівень впізнаваності бренду	Активна присутність у Google, Booking, соцмережах
Ріст трафіку на сайт	+50% завдяки SEO, блогу та партнерському трафіку

Охоплення в соцмережах	5–10 тис. осіб/місяць при регулярному постингу
Відгуки і рейтинг	Підвищення рейтингу до 9.0+ на Booking, Airbnb

Позиціонування екоготелю в соцмережах

1) Основна ідея (меседж):

a) «Простий, душевний, екологічний відпочинок на природі. Тут затишно, як у бабусі, але з повагою до планети».

2) Цінності, які слід транслювати:

a) Екологічна свідомість – сортування, повторне використання, відмова від зайвого.

b) Природність і простота – без гламуру, блиску і «пафосу».

c) Тиша, спокій, повільність – slow life & slow tourism.

d) Локальність і підтримка свого – усе місцеве: їжа, декор, люди.

e) Ручна робота, хендмейд – елементи традицій, натуральні матеріали.

f) Гостинність по-справжньому – теплі історії, щире спілкування, турбота.

4) Які пости публікувати (ідеї контенту):

Таблиця 3.4.

Категорія	**Що публікувати**
#БудніСадиби	Фото господарів за роботою, як готують варення, пилять дрова, садять квіти.
#EcoTips	Екопоради для гостей і підписників: як зменшити відходи, як компостувати, як жити екологічно.
#ЛюдиСадиби	Історії гостей, відгуки, фото/відео щасливих моментів.

#СмакПрироди	Фотосети сніданків, обідів, місцевих продуктів.
#ПриродаПоруч	Фото заходів сонця, пташок, квітів, туманів — усе справжнє й без фільтрів.
#ЕкоКухня	Покрокові рецепти з простих інгредієнтів (мед, трави, фрукти з саду).
#ПитанняВідповіді	Розвінчання міфів, відповіді на популярні питання: «чи є Wi-Fi», «а що таке екоготель» тощо.
#ДоІПісля	Показати, як садиба змінюється з роками/сезонами, до і після ремонту, озеленення.

4) Сторіси – живий контакт з аудиторією

a) Бекстейджі: «як сьогодні варимо джем», «чекаємо гостей», «вигулюємо песика садиби».

b) Огляди кімнат: на «ти», коротко й щиро: «Ось тут у нас спальня, ковдри ще бабусині».

c) Опитування: «Чай чи кава?», «Баня чи річка?», «Зі сніданком чи без?» — залучай людей.

d) Мікроблоги: розповідай у сторіс про сортування, про місцевого пекаря, про історію села.

e) Еко-рубрики: наприклад: «Сьогодні ми замінили всі пакети на тканинні — маленький крок!»

5) Формат сторінки:

a) Тон спілкування: теплий, простий, душевний (але грамотний)

b) Кольори: природні — зелений, бежевий, теплий дерев’яний

c) Шрифт: рукописний/handwritten для назв, класичний — для тексту

d) Іконки в актуальному: 🏠 Садиба | 🍳 Кухня | 🌿 Екотіps | ♡ Відгуки | 🛏 Номери

6) Приклад посту:

📸 [фото вечірнього вогнища]

«У “Градному узвозі” вечори тихі. Хрустять дрова в мангалі, чути спів цвіркунів, а у кухні вже вариться м’ятний чай. Тут не квапляться. Тут відпочивають по-справжньому. І так хочеться, щоб більше людей цінували це. Приїжджайте, ми тут чекаємо без реклами — просто з душею».

Для моніторингу ефективності маркетингових заходів пропонується використовувати наступну форму дашборду, яка дозволяє відстежувати ключові показники та їх динаміку у розрізі каналів просування

Таблиця 3.5.

Маркетинговий дашборд для екоготелю «Градний Узвіз»

Платформа	KPI	Мета	Поточний стан	Прогрес (%)
Instagram	Охоплення (міс/рік)	10 000/100 000	6 500	65%
Booking	Рейтинг	9.0+	8.4	–
Google Business	Кількість відгуків	50+	28	56%
Airbnb	Заповнюваність	80%	72%	90%
Сайт	Трафік (унік. користувачі/міс.)	1 000	680	68%

Розроблена стратегія враховує сезонні переваги та поведінкові очікування гостей у різні пори року. Кожен сезон має свій набір акцентів у контенті, послугах і способах комунікації.

Таблиця 3.6.

Сезонна стратегія маркетингу для екоготелю «Градний Узвіз»

Сезон	Ключові меседжі	Формат контенту	Пропозиції/акції
Зима	Затишок, баня, відновлення, гарячий чай, казкова тиша	Фото вогнища, вечорів у пледі, відгуки гостей про баню	Пакет «Теплий вікенд»: вечеря + баня + чай з трав
Весна	Пробудження природи, висадка квітів, свіже повітря, початок сезону	Бекстейджі з підготовки садиби, висадка клумб	Знижка для друзів садиби – приїдь удвох – чай в подарунок
Літо	Активний відпочинок, річка, діти, родини, довгі дні	Фото купання, еко-пікніки, дитячі малюнки, Insta-тури	Пакет «Родинний вікенд» – 3=2 ночі, екскурсія + пікнік
Осінь	Золоте листя, збір грибів, яблука, медитація, гармонія	Фото туманів, вогнище з чайником, історії гостей	Пакет «Екотиша»: 2 ночі з медитацією і фіточаями

Маркетинг через гостей: Реферальна програма

У малому екоготельному бізнесі найефективніша реклама — щира рекомендація. Гості, які вже побували в «Градному Узвозі», можуть стати його найкращими амбасадорами. Для цього пропонується проста і тепла реферальна програма, що поєднує заохочення з автентичним підходом до спілкування.

Таблиця 3.7.

Модель програми «Приведи друга — поділись теплом»

Дія гостя	**Заохочення**
Залишив публічний відгук (Booking/Google/Instagram)	Сувенір — листівка або фіточай із садиби
Запросив друга, який забронював номер	Знижка 10% на наступне перебування
Опублікував сторіс або пост з хештегом #GradnyEco	Згадка у нашому профілі, безкоштовний десерт
Поділився рецептом, історією, фото для сайту	Екомагніт або тканинна торбинка з логотипом

Як це працює:

1. При виїзді гість отримує **листівку з QR-кодом** на сторінку «Запроси друга».
2. Там описані правила та унікальний **промокод для друга**.
3. Якщо друг бронює, гість отримує **електронний купон** на свій бонус.
4. Усі бонуси — **душевні, екологічні та приємні**, без комерційного тиску.

Приклад посту для Instagram:

«У “Градному Узвозі” затишно бути — а ще приємніше ділитися цим із друзями. Запроси близьку людину відпочити в нашій садибі — і отримай наш фірмовий фіточай із сушених карпатських трав.

#GradnyEco #ЗатишокПоКарпатськи»

Очікувані результати:

- Збільшення частки повторних візитів;
- Вірусне охоплення без витрат на рекламу;
- Підвищення залученості в соцмережах;
- Формування спільноти довкола бренду.

Висновки до розділу 3

Маркетинг екоготелю повинен базуватися не стільки на агресивній рекламі, скільки на справжності, прозорості та цінностях. Екологічність — це

конкурентна перевага, але її потрібно грамотно подати. Садиба «Градний узвіз», просуваючи себе як екоготель, може сформувати міцну аудиторію постійних гостей, залучати нових туристів через екоцінності та створити унікальний імідж на туристичному ринку.

ВИСНОВКИ

У процесі написання кваліфікаційної роботи було проведено комплексне дослідження організації курортно-рекреаційного засобу розміщення на прикладі садиби «Градний узвіз» із фокусом на впровадження екологічного підходу до готельної справи.

Актуальність теми обумовлена зростанням попиту на сталий туризм, пошуком екологічно чистих місць відпочинку та необхідністю адаптації готельно-ресторанного бізнесу до нових умов і цінностей сучасного туриста.

У першому розділі було розкрито теоретичні основи функціонування курортно-рекреаційних засобів розміщення та особливості розвитку екоготелів у світі й в Україні. Наведено огляд законодавчої бази, описано переваги екологічного підходу та виявлено основні тенденції ринку.

У другому розділі досліджено практику діяльності садиби «Градний узвіз». Проведено оцінку сервісу, виявлено наявні елементи екологічної свідомості (використання натуральних матеріалів, локальні продукти, природоорієнтований дизайн), визначено слабкі сторони (відсутність системи сортування сміття, обмеження в інфраструктурі) та проведено SWOT-аналіз.

У третьому розділі було розроблено авторську концепцію перетворення садиби на екоготель. Запропоновано набір екотехнологій: впровадження LED-освітлення, фільтрації води, сортування відходів, перехід на екомиючі засоби, розвиток локального партнерства. Проведено бізнес-розрахунки щодо вартості впровадження та запропоновано маркетингову стратегію популяризації екоготелю в цифровому просторі.

Практична значущість роботи полягає в можливості адаптувати запропоновану модель для інших малих готельних підприємств, що прагнуть працювати у форматі «зеленої» гостинності. Створений концепт враховує українські реалії, доступні ресурси та очікування сучасного туриста.

Особистий внесок здобувача проявляється в самостійному аналізі практичної діяльності, створенні SWOT-аналізу, проведенні анкетування, формуванні екоорієнтованих рекомендацій і розробці маркетингового плану.

Отримані результати підтверджують, що екоготель у форматі садиби — це реалістичний, перспективний і водночас необхідний формат розвитку внутрішнього туризму в Україні, який поєднує традиції, турботу про довкілля та якісний сервіс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безугла З. М. Екотуризм як чинник сталого розвитку регіону / З. М. Безугла // Наукові записки ТНПУ. Серія: Географія. – 2021. – № 1. – С. 34–40.
2. Booking.com. Sustainable Travel Report 2023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.booking.com/sustainable
3. Державна служба статистики України. Туристична діяльність в Україні у 2023 році: статистичний бюлетень. – Київ: Держстат, 2024. – 55 с.
4. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. – [Чинний від 01.01.2004].
5. EU Ecolabel. Criteria for Tourist Accommodations. European Commission, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/ecolabel
6. Екобрендинг у туризмі: сучасні тренди / О. А. Степаненко, І. Г. Павленко // Економіка і суспільство. – 2022. – № 39. – С. 112–117.
7. Ефремова О. В. Екотуризм як напрям сталого розвитку туристичної галузі України // Вісник КНУКіМ. Серія: Туризм. – 2021. – № 4. – С. 98–105.
8. Green Key International. Criteria for Certification of Eco-Friendly Hotels, 2022. – [Електронний ресурс]: https://www.greenkey.global
9. Hotel Global Decarbonisation Report. International Tourism Partnership. – 2018. – [Scopus].
10. ISO 14001:2015 – Environmental management systems – Requirements with guidance for use. – Geneva: ISO, 2015.
11. Izki Eco Resort – офіційний сайт. – [Електронний ресурс]: https://iski.ua
12. Ковальова А. М. Тенденції розвитку екологічного туризму в Україні // Наук. вісник ХДУ. Серія: Географічні науки. – 2022. – № 17. – С. 58–62.
13. Козлова Т. С. Екологізація готельного бізнесу: проблеми та перспективи // Бізнес-інформ. – 2020. – № 3. – С. 145–149.
14. Мазур О. П. Формування екологічної свідомості туристів у контексті сталого розвитку // Науковий вісник УжНУ. Серія: Економіка. – 2023. – № 2(78). – С. 129–133.

15. Міжнародна організація туризму UNWTO. Tourism and Sustainable Development Goals – 2022 Report. – [Електронний ресурс]: https://www.unwto.org
16. Міненерго України. Енергетична стратегія України до 2035 року. – [Електронний ресурс]: https://mev.gov.ua
17. Олійник Я. Б. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні // Науковий вісник УжНУ. Серія: Економіка. – 2021. – № 2. – С. 54–60.
18. Орлова І. В. Можливості впровадження екологічного менеджменту в закладах розміщення // Економіка. Управління. Інновації. – 2020. – № 1. – С. 74–79.
19. Офіційний сайт Edem Resort Medical & SPA – https://edemresort.com
20. Офіційний сайт садиби «Градний Узвіз» – https://www.booking.com/hotel/ua/gradnii-uzviz.uk.html
21. Постанова КМУ № 1187 від 15.07.1997 «Про затвердження Правил користування готелями та аналогічними засобами розміщення».
22. Проєкт Закону України «Про сталий туризм» – [Електронний ресурс]: https://zakon.rada.gov.ua
23. Рейтинги сталих готелів. Green Destinations Report. – 2022. – [Scopus].
24. Романчук Л. В. Економічна ефективність впровадження енергозберігаючих технологій у готельному господарстві // Економіка та держава. – 2023. – № 9. – С. 88–91.
25. Світлана Шаповал. Упровадження екологічних стандартів в індустрії гостинності // Вісник ХНЕУ. – 2021. – № 5. – С. 101–107.
26. Сезони – офіційний сайт: https://sezony.com.ua
27. Скворцова І. П. Екотуристичний потенціал сільської місцевості України // Економіка і суспільство. – 2020. – № 22. – С. 73–79.
28. Sustainable Hotels and Consumer Behaviour. Journal of Sustainable Tourism. – 2021. – Vol. 29(4). – [Scopus].
29. Swarbrooke, J. Sustainable Tourism Management. – CABI Publishing, 1999. – 384 p.

30. Терра Парк – офіційний сайт: https://terrapark.com.ua
31. Tourism Statistics Database. Eurostat, 2023. – [Електронний ресурс]: https://ec.europa.eu/eurostat
32. Українська асоціація готелів та курортів. Аналітичний звіт 2023 року. – Київ, 2023. – 27 с.
33. Український гідрометеоцентр. Звіт про стан атмосферного повітря в Україні, 2023. – [Електронний ресурс].
34. Урядовий портал. Національна стратегія розвитку туризму до 2030 року. – [Електронний ресурс]: https://www.kmu.gov.ua
35. Weaver D. Sustainable Tourism. – Routledge, 2006. – 260 p. – [Scopus].
36. WHO. Greening Tourism Accommodation: WHO Guidelines. – Geneva, 2021. – [Scopus].
37. Ярмолюк А. І. Екоорієнтовані готелі: досвід ЄС для України // Економіка і прогнозування. – 2022. – № 4. – С. 59–64.
38. Ярошенко К. П. Екоінновації в готельному бізнесі: світовий і український досвід // Економіка. Фінанси. Менеджмент. – 2023. – № 2. – С. 19–25.
39. Zero Waste Lviv – громадська ініціатива. – [Електронний ресурс]: https://zerowastelviv.org.ua
40. Zero-waste Tourism: Global Insights. Journal of Ecotourism. – 2022. – Vol. 21(3). – [Scopus].